

تسدن دامبا باتبایار^۱

این مقاله در پی تعیین و تشخیص روابط بین سیاست خارجی و اصلاحات داخلی در مغولستان در دهه ۲۰۱۰-۱۹۹۰ می‌باشد. مغولستان کشوری محصور در خشکی است (میان روسیه و چین) و دارای سیاست خارجی موافق، مرتبط و متجانس می‌باشد که برای هر رژیم سیاسی سالم و ایمن ضروری به نظر می‌رسد. یک مرحله از اجماع و توافق در سیاست خارجی مغولستان در سالهای ۱۹۹۰ در انعکاس ایده‌هایی چون سیاست خارجی «چندستونی» و روابط «متوازن» با دو همسایه ظاهر گشت. بنابه قانون اساسی مصوب ۱۹۹۲، مقام ریاست جمهوری، مقامی ضعیف و تشریفاتی، به عنوان یک بازیگر کلیدی سیاست خارجی در صحنه سیاسی پاره پاره شده داخلی مغولستان ظاهر شد و ایضاً نقش نمود. مقاله زیر روند اقتدار ریاست جمهوری مغولستان و اهمیت این مقام در اواخر دهه ۱۹۹۰ پس از اصلاح قانون اساسی را مورد بررسی قرار داده دیگر نتایج این روند را در زمینه سیاست خارجی و اصلاحات داخلی این کشور مطالعه می‌کند.

۱. قانون اساسی سال ۱۹۹۲ و بازیگران جدید

از سال ۱۹۲۴ تا ۱۹۸۹ که اتحاد شوروی سلطه کامل بر امور مغولستان داشت مغولستان الگوی شوروی را در سیاست و اقتصاد دنبال می‌کرد و سیاست خارجی خود را نیز دقیقاً با مسکو تطبیق می‌نمود.

در تئوری، حاکمیت دولت در اختیار «مجمع بزرگ خلق»^۲ یا پارلمان مغولستان تمرکز داشت که شامل ۴۳۰ نماینده بود و در ارتباط با شورای وزرا فعالیت

۱. آقای Tsendendamba Batbayar از نویسندگان فصلنامه امور بین‌الملل چاپ اولان باتور می‌باشد. این مقاله به نقل از فصلنامه *Central Asian Survey*، سال ۲۲، شماره ۱، مارس ۲۰۰۳ توسط آقای قاسم ملکی از انگلیسی به فارسی ترجمه شده است.

می‌کرد. در واقع، «حزب انقلابی مردم مغولستان»^۱ از طریق اعضای دفتر سیاسی حزب (۷ نفر) تمامی امور را در کنترل داشته و با قبضه کردن کامل قدرت از حکومت شوروی الگو می‌گرفت. رقابت سیاسی و اختلاف آرا غیرقانونی بود و «حزب انقلابی مردم مغولستان» چارچوب احاطه بر وسایل ارتباط جمعی، اقتصاد و جنبه‌های زندگی عمومی را بنیان نهاد.

منشاء و خاستگاه قدرت و مشروعیت «حزب انقلابی مردم مغولستان» چه می‌باشد؟ حجم عظیم کمک اقتصادی شوروی طی دوران جنگ جهانی دوم «حزب انقلابی مردم مغولستان» را قادر نمود تا سطح زندگی مردم در سراسر کشور را ارتقا دهد و برنامه‌های بهداشت عمومی و آموزشی همگانی برای خانواده‌های چادرنشین در اقصی نقاط کشور اجرا گشت. شرایط بهتر زندگی عامه، مشروعیت حزب مذکور را فراهم نمود که به‌عنوان سمبلی از کامیابی و ثبات بویژه در مناطق روستایی مطرح گشت. «حزب انقلابی مردم مغولستان» مدعی ارتباط تنگاتنگ با قهرمان ملی، سوهباتار^۲، بود که رهبری انقلاب ۱۹۲۱ را به عهده داشت و رسماً به‌عنوان آزادکننده کشور از حاکمیت چینی‌ها مشهور است. علاوه بر این، روابط مغولستان - شوروی و پیمان نظامی‌شان تضمینی بنیادی در مقابل ادعای چینی‌ها در مورد مغولستان به‌عنوان «سرزمین گمشده»^۳ محسوب می‌گشت. سلطه «حزب انقلابی مردم مغولستان» از طریق کنترل دولتی سیستمهای آموزشی و وسایل ارتباط جمعی بیشتر تقویت شد که از انتشار دیدگاههای گوناگون ممانعت کرد. تمامی این عوامل در اعطای مشروعیت لازم به حزب (تا قبل از فروپاشی شوروی) نقش قاطع داشتند.^(۱)

پس از آنکه یکپارچگی شوروی از میان رفت «حزب انقلابی مردم مغولستان» نتوانست پیشقراولی خود را همچنان نگهدارد. از سال ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۲، مغولستان اصلاحات سیاسی را برای خلاصی از «نقش رهبری» حزب حاکم در دولت آغاز کرد. از جمله، انتخاباتی برای

1. The Mongolian People's Revolutionary Party (MPRP)

2. Suhebaatar

3. Lost Territory

مشروعیت و قانونیت رئیس جمهور برگزار شد اما این امور هنوز تمامی تحت نام «خلق» اجرا می‌گشت چون «جمهوری خلق مغولستان» یا «مجمع بزرگ خلق». با این حال، وقتی اولین احزاب اپوزیسیون شامل حزب دموکراتیک، حزب سوسیال دموکراتیک و حزب ترقی ملی متولد شدند و در صحنه سیاسی جایگاه قانونی بدست آوردند وضعیت نظام یک حزبی را شکستند. پس از انتخابات ژولای ۱۹۹۰، «حزب انقلابی مردم مغولستان» موافقت کرد تا در تعمیم قدرت با احزاب جدید التاسیس و تشکیل دولتی ائتلافی مشارکت نماید. حذف «حزب انقلابی مردم مغولستان» کشور را از شکل رژیم ناسازگار آزاد کرد و مردم از سلطه مسکورها شدند.

با تطبیق قانون اساسی جدید در ژانویه ۱۹۹۲، مغولستان به قلمرو جدید دموکراسی وارد شد. از جهت سمبلیک، نام کشور از «جمهوری خلق مغولستان» به «مغولستان» تغییر یافت. قانون اساسی مذکور سیستم سیاسی مختلط را بنیان نهاد که مشابه رژیم ریاست جمهوری برگرفته از جمهوری پنجم فرانسه می‌باشد. ریاست جمهوری یا رئیس حکومت، با قدرت وتوی مشروعیت پارلمانی است در زمانی که نخست وزیر عهده‌دار ریاست دولت می‌باشد. وضعیت پارلمانی دو مجلسی نیز به شکل یک مجلسی تثبیت شد و در «مجمع بزرگ دولتی» متجلی گشت. براساس قانون اساسی جدید می‌بایست نهادهای سیاسی نوین از جمله شورای امنیت ملی، دادگاه قانون اساسی و شورای عمومی دادگاهها برای نظارت بر اجرای صحیح مصوبات و تضمین استقلال قضایی تشکیل می‌شد.^(۲)

بر مبنای نظر خانم اچ. هولان^۱، یعنی کسی که با «مجمع انتقالی»^۲ یا پارلمان انتقالی طی سالهای ۱۹۹۱ و ۱۹۹۲ همکاری می‌کرد پیش‌نویس اصلی قانون اساسی بر تحکیم نظام پارلمانی از طریق انتخاب مستقیم ریاست جمهور تأکید داشت. نویسندگان قانون اساسی بر نیاز به رژیم پارلمانی در کشور با سنتهای مقتدرانه قوی تأکید داشتند و می‌ترسیدند از اینکه مبادا در یک رژیم ریاست جمهوری، با نهادهای مربوطه، اما نه الزاماً دارای استقلال سیاسی از دو قوه

1. H. Hulan

2. Baga Hural

اصلی حکومت، یک رئیس جمهور بزور قدرت را غصب کند. براساس دیدگاه هولان، «حزب انقلابی مردم مغولستان» به دو دلیل بر نظام ریاست جمهور تأکید داشت: اول، آن حزب مدعی بود که یک نظام ریاست جمهوری «هرج و مرج اجتماعی»^۱ را از میان برمی دارد که مانعی برای ترقی دموکراتیک جامعه می باشد؛ دوم، نظام ریاست جمهوری در مورد سنت طولانی مغولستان راجع به حاکمیت مقتدرانه در سالهای طلایی و پرشکوه چنگیزخان تأیید داشت. در پایان، آنطور که وی بیان می کند دموکراتها و محافظه کاران «حزب انقلابی مردم مغولستان» از طرفی در مورد ایجاد قوه مقننه فوق العاده قدرتمند و از طرف دیگر در مورد انتخاب مستقیم رئیس جمهور توافق و مصالحه نمودند.^(۳)

قانون اساسی مغولستان تصریح دارد بر اینکه «مجمع بزرگ دولتی» شامل ۷۶ عضو مجلس واحد یکی از ارکان اصلی دولت (قوه مقننه) می باشد. این قوه قوانین مربوط به مسائل داخلی، مالی، پولی و سیاست خارجی را تصویب می نماید و بر اجرای آنها نظارت می کند. همچنین، تصویب بودجه، تعیین تاریخ انتخابات ریاست جمهوری و قوه مقننه، حذف یا تغییر ریاست جمهوری، نصب و جابجایی نخست وزیر و دیگر مقامات رسمی مسئول در مقابل «مجمع بزرگ دولتی»، تعیین سازمان و نقش شورای امنیت ملی، برگزاری همه پرسی عمومی، تأیید یا رد توافقنامه های بین المللی، برقراری روابط دیپلماتیک، اعلام وضعیت اضطراری دولت و اعلان جنگ از وظایف این مجمع است. رئیس جمهور، با مشورت با نخست وزیر، حق انحلال «مجمع بزرگ دولتی» وقتی که $\frac{2}{3}$ اکثریت اعضای آن موافق باشند را دارد.^(۴)

ریاست جمهوری از طریق مراجعه به آرای عمومی انتخاب شده و در رأس حکومت و سمبل وحدت ملی می باشد. رئیس جمهور مجاز نیست همزمان به عنوان یک عضو دولت یا عضو «مجمع بزرگ دولتی» خدمت نماید. هر حزب یا گروه پارلمانی از احزاب حق دارد نامزدی را برای پست ریاست جمهوری معرفی نماید. پس از آنکه نامزدی، اکثریت رأی مردم را بدست آورد

«مجمع بزرگ دولتی» قانون مربوط به رسمیت ریاست جمهوری وی را به تصویب می‌رساند. رئیس جمهور قادر به حذف بخش یا تمامی هر قانون مصوب را دارد و موافقت $\frac{2}{3}$ اکثریت «مجمع بزرگ دولتی» جهت الغای آن و تو لازم است. رئیس جمهور نخست وزیر را جهت مشورت با حزب اکثریت یا یک گروه از احزاب مأمور و معرفی می‌نماید. رئیس جمهور به کابینه دستور می‌دهد و احکامی را در مورد مسائل اصلی سیاسی که صرفاً با نظر مستقیم نخست وزیر قابل اجرا می‌باشند صادر می‌کند. رئیس جمهور نماینده مغولستان در روابط خارجی و پیمانهای بین‌المللی می‌باشد و به عنوان فرمانده کل قوا و ریاست شورای امنیت ملی کشور خدمت وظیفه عمومی را اعلام نموده و می‌تواند کشور را در وضعیت فوق‌العاده یا جنگی اعلام کرده و تمامی این امور در صورت تصویب «مجمع بزرگ دولتی» طی هفت روز پس از اعلام انجام می‌گیرد.^(۵)

نخست وزیر ریاست هیأت دولت را عهده‌دار بوده و در مقابل «مجمع بزرگ دولتی» به لحاظ اجرای قوانین دولتی مسئول می‌باشد. دولت ملزم به گزینش مدیریت کارا برای نهادهای اجرایی اصلی دولتی است. همچنین، دولت ملزم به هدایت فعالیتهای اجرایی داخلی، تقویت تواناییهای دفاعی کشور، تأمین امنیت ملی، طرح و اجرای سیاست خارجی، انعقاد و اجرای قراردادهای بین‌المللی با موافقت و بدنبال آن تصویب «مجمع بزرگ دولتی» و نیز مجاز به فسخ پیمانهای بین دولتی می‌باشد.^(۶) مغولستان هنوز در حال تصفیه و پالودن قانون اساسی سال ۱۹۹۲ برای بکارگیری آن در جهت یک ابزار کارای حکومتی است. اولین آزمایش استفاده از قانون اساسی جدید مقارن با انتخابات ریاست جمهوری در سال ۱۹۹۳ بود.

پونسالماگین اوچیربات^۱، یک اصلاح‌طلب عضو رهبری «حزب انقلابی مردم مغولستان» کاندید مشترک حزب دموکراتیک ملی و حزب دموکراتیک اجتماعی (پس از شکست‌شان در انتخابات پارلمانی ۱۹۹۲ اپوزیسیون متحد را تشکیل دادند) در سال ۱۹۹۳ به ریاست جمهوری رسید. این ائتلاف به دوری بیشتر اوچیربات از اکثریت محافظه کار حزب خود منجر گشت. ابهام و

1. Punsalmagiin Ochirbat

دوپهلویی قانون اساسی در مورد روابط رئیس‌جمهور و کابینه، تلاش‌های اوجیربات جهت ایجاد یک رابطه کاری با اکثریت قوه مقننه مخالف را خنثی نمود. در چنین شرایطی، قدرت ریاست جمهوری وقتی قابل اعمال بود که ریاست قوه اجرایی دستور کاری بسیار نزدیک با حزب حاکم در قوه مقننه داشت.

آزمایش بعدی قانون اساسی جدید در سال ۱۹۹۸ انجام شد. ائتلاف دموکراتیک در انتخابات پارلمانی سال ۱۹۹۶ پیروز شد و بواسطه ناتوانیش در معرفی نخست‌وزیر گرفتار رخوت شد. تشکیل کابینه‌های جدید با موانع سیاسی و مربوط به قانون اساسی که از طرف رئیس‌جمهور ناتساگین باگاباندی^۱ مطرح می‌شد مواجه گشت. موقعیت رئیس‌جمهور مذکور هوادار «حزب انقلابی مردم مغولستان» نبود ولی از انتخابات ریاست جمهوری ۱۹۹۷ این حزب سر درآورد و ۲۵ نفر از اعضای این حزب در «مجمع بزرگ دولتی» حمایتش نمودند. چهار دولت پی در پی طی سال ۱۹۹۸ در مغولستان روی کار آمدند. در واقع، این امر جرقه‌هایی از منازعات جدی در مورد بعضی اشکال مبهم موجود و ذاتی قانون اساسی مصوب سال ۱۹۹۲ بود.

یکی از بحث‌های حقوقی مربوط به قانون اساسی که از سال ۱۹۹۶ مطرح بود این است که آیا یک عضو پارلمان می‌تواند همزمان پست وزارت نیز داشته باشد یا خیر. در ابتدا، تصمیم منفی بود که اولین حکومت ائتلاف دموکراتیک را ساقط کرد. این مشاجرات و بحثها نیز راجع به نقش ریاست جمهوری در وتو کردن یا تصویب نامزدهای پست نخست‌وزیری تداوم یافت. این موضوع، کانون مشاجرات خشم‌آلود شد وقتی که رئیس‌جمهور باگاباندی نامزد ائتلاف دموکراتیک برای پست نخست‌وزیری راهفت نوبت متوالی رد نمود. در نتیجه این درگیریها، این دوره با ویژگی حکومت‌مداری غیرکارا و غیر مؤثر مشخص می‌گردد.^(۷)

در دسامبر ۱۹۹۹، «مجمع بزرگ دولتی» اولین اصلاحیه قانون اساسی سال ۱۹۹۲ را تصویب نمود. این هفت ماده اصلاحیه قانون اساسی به ویژه مربوط به رویه‌های قضایی راجع به

1. Natsagiin Bagabandi

معرفی در تصویب نامزدهای نخست وزیری و شکل‌گیری ساختار دولت می‌گشت. آنها رویه‌های قانونی و قضایی بودند که حدودی را در مورد تلاشهای اصلاح‌طلبانه ائتلاف دموکراتیک طی سالهای ۲۰۰۰-۱۹۹۶ مشخص می‌کردند. رئیس‌جمهور باگاباندی سریعاً یکطرفه این مواد اصلاحیه قانون اساسی را وتو کرد و به عنوان موضوعی در رابطه با تخطی از قانون اساسی می‌بایست به دادگاه قانون اساسی مغولستان مراجعه می‌شد. بنابراین، او پس از اینکه دوباره در می‌سال ۲۰۰۱ به ریاست جمهوری رسید نظر خود را تغییر داد. اصلاحیه‌های قانون اساسی در می‌سال ۲۰۰۱ به مورد اجرا گذاشته شدند.

۲. ارتقای نقش ریاست جمهوری در سیاست خارجی

نظر به فروپاشی شوروی که مغولستان را از کمکهای اقتصادی بسیار محروم کرد رهبری مغولستان توجه خود را به جامعه جهانی معطوف کرده و در پی شرکای جدید جهت جابجایی حامی قبلی خود یعنی شوروی تلاش می‌نماید. در ارتباط با سیاست خارجی مغولستان شش دستور کار کلی راجع به کشورهای شرق و غرب برنامه‌ریزی شده که رهبری فعلی مغولستان از آن کشورها به عنوان شرکای مهم نام می‌برد. در کنار دو کشور همسایه، آمریکا و ژاپن و آلمان به عنوان کشورهای دارای اولویت بسیار مورد توجه می‌باشند. مغولستان در جستجوی داشتن روابط با کشورهای متنوع چون جمهوری کره، هند، تایلند، سنگاپور، ترکیه، دانمارک، هلند، فنلاند، اتریش، سوئد و سویس می‌باشد.^(۸)

رئیس‌جمهور اوچیربات که در ۱۹۹۳ انتخاب شد دیپلماسی فعال مسافرت گسترده به اروپا و آسیا و نیز زلاندنو و استرالیا را تعقیب نمود. اوچیربات در سال ۱۹۹۳ از فدراسیون روسیه، در سال ۱۹۹۴ از تایلند، لائوس، ویتنام و هند، در سال ۱۹۹۵ از آلمان، بلژیک و مجارستان، در سال ۱۹۹۶ از فرانسه و انگلستان، در سال ۱۹۹۷ از اندونزی و زلاندنو و استرالیا بازدید کرد. همچنین، او در دو مراسم سالگرد امپراطور جدید ژاپن (آکیهتو) و یادبود پنجاهمین سال

پیروزی روسیه بر آلمان نازی در سال ۱۹۹۵ شرکت نمود.

مهمترین فعالیت دیپلماتیک اوچیربات ملاقات وی با یلتسین در مسکو در سال ۱۹۹۳ بود که منجر به انعقاد یک قرارداد دوجانبه همکاری و روابط دوستانه شد. طی این دیدار که با تبلیغات بسیار همراه بود چندین سند مهم از جمله یک اعلامیه مشترک راجع به تصفیه‌های استالینی سالهای ۱۹۳۰ در مغولستان به امضای دو طرف رسید. این دیدار به دو دلیل اصلی مشحون از موفقیت بود: اول، مغولها هنوز عادت دارند که امنیت خود را به قراردادهای معین، الزامها و تضمینها در سطح دولتی مرتبط نمایند؛ دوم، به لحاظ قدرت بسیار پست ریاست جمهوری در روسیه، ملاقات با رئیس جمهور یلتسین و امضایش بر قرارداد دوجانبه بهترین نتایج محسوس بودند که از همتای مغولیش انتظار می‌رفت.

به عنوان ریاست شورای امنیت ملی، اوچیربات از صمیم قلب ایده تغییر مغولستان به منطقه عاری از سلاحهای هسته‌ای را پذیرا شد.^(۹) وی در پیام خود در تاریخ ۲۵ سپتامبر ۱۹۹۲ به چهل و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل اعلام کرد که کشورش قلمرو خود را منطقه عاری از سلاحهای هسته‌ای اعلام می‌نماید و علاقمند است این موضع مورد شناسایی بین‌المللی قرار گیرد. این امر نه تنها مورد استقبال روسیه و چین بلکه آمریکا، انگلستان و فرانسه نیز قرار گرفت. این سند در اجلاس سران جنبش غیرمتعهدها (NAM) که در سپتامبر ۱۹۹۸ در دوران برگزار شده بود امضا شد.

جانشین اوچیربات، رئیس جمهور باگاباندی در سال ۱۹۹۷ انتخاب شد و طرح دیپلماتیک فعال رئیس جمهور قبل را دنبال نمود. باگاباندی ارتقای روابط با دو همسایه قدرتمند بطور متوازن را در اولویت برنامه‌های خود قرار داد. دیدار وی در سال ۱۹۹۸ از چین، امضای اعلامیه مشترک با چین و ملاقاتهای متناوب با جیانگ زمین رئیس جمهور چین موقعیت دیپلماتیک مغولستان را بهبود بخشید. باگاباندی به عنوان عنصری فعال در ارتقای روابط با همسایگان، در دسامبر ۱۹۹۹ از مسکو دیدار و با یلتسین درست قبل از استعفای

داوطلبانه‌اش ملاقات نمود. دیدار رئیس جمهور پوتین از مغولستان در نوامبر ۲۰۰۰ به‌عنوان یک هنر بزرگ دیپلماتیک در روابط دوجانبه‌ای مطرح شد که از سال ۱۹۹۰ در سایه قرار داشت. رئیس جمهور باگاباندی آسیای مرکزی و بعضی کشورهای خاورمیانه را به‌عنوان دومین حوزه اولویت برای مغولستان می‌داند. در مارس ۱۹۹۸ او به کشورهای ترکیه، کویت و قزاقستان سفر نمود. در قزاقستان او اعلامیه توسعه روابط دوجانبه و همکاری را امضا و در دسامبر ۱۹۹۹ نیز از قرقیزستان بازدید کرد. رئیس جمهور ترکیه در ۱۹۹۵ برای اولین بار از مغولستان دیدن نمود و رئیس جمهور باگاباندی در پاسخ به این بازدید در سفر خود باعث ارتقای روابط دوجانبه گردید. یک دیدار دولتی از کویت باعث تقویت پیوندها حداقل با یک کشور غنی صادرکننده نفت در خاورمیانه گردید که سرمایه‌گذاران کویتی بسیار را برای توسعه زیرساختهای مغولستان در آینده ترغیب می‌نماید. رئیس جمهور مغولستان طی دیدارش از امارات متحده عربی در فوریه ۲۰۰۰ پیشنهاد سرمایه‌گذاری این کشور را در طرح احداث نیروگاه اولان - بوم^۱ در استان گوبی آلتایی^۲ مطرح کرد.

به‌عنوان فرمانده کل قوا، رئیس جمهور به فرمانده کل نیروهای مسلح در سال ۱۹۹۸ دستور داد تا اداره‌ای را جهت آموزش حرفه‌ای مدیریت نیروهای مسلح مغولستان تأسیس تا برای مشارکت در عملیات حافظان صلح بین‌المللی آمادگی داشته باشند. حکومت مغولستان با سازمان ملل توافق نموده و یادداشتی را امضا کرده که برطبق آن خود را ملزم به داشتن شمار معینی از کارشناسان نظامی و غیرنظامی و پرسنلی که همیشه در موقعیت آماده‌باش برای استفاده در نیروهای حافظ صلح سازمان ملل باشند نموده است. یک پیشرفت غیرمنتظرانه در سال ۲۰۰۰ رخ داد وقتی که مغولستان دوبار به‌عنوان ناظر در فرماندهی و پرسنل عملیات نیروهای حافظ صلح آسیای مرکزی با نام «سنتر اسبات»^۳ شرکت نمود و از یک واحد از نیروهای

1. Ulaan - Boom

2. Gobi - Altai

3. Centr AzBat

نظامی مغولستان در عملیات مشترک حفظ صلح در قزاقستان در سال ۲۰۰۰ استفاده شد.^(۱۰) دورویداد رئیس جمهور باگاباندی راکمک نمود تا نقش روزافزونی را در سیاست خارجی کشور ایفا نماید. یکی آنکه خلاء داخلی در رهبری محلی که حاصل بحرانهای مربوط به قانون اساسی در سالهای ۱۹۹۸ و ۱۹۹۹ بود و دیگری این عقیده که رئیس جمهور قادر به ایجاد پیوندهای شخصی عمیقتر با رهبران کشورهای همسایه است؛ کشورهایی که همگی آنها از طرف رؤسای جمهوری قدرتمند اداره می‌گردند بویژه فدراسیون روسیه، کره جنوبی، و قزاقستان. کارکنان شورای امنیت ملی و مقامات اجرایی ریاست جمهوری نقش مهمی را در ایجاد پیوندهای مستقیم با همتهای روسی و فرصت انجام دیدار مهم رئیس جمهور پوتین از مغولستان ایفا کرده بودند. دیدار ایوانف ریاست شورای امنیت ملی روسیه از اولان باتور^۱ در سپتامبر ۲۰۰۱ ابزاری برای فراهم آوردن و امکان دیدار پوتین از مغولستان در نوامبر همان سال بود.^(۱۱)

۳. جامعه اعطاکننده کمک عاملی متنفذ در سیاستهای داخلی

در اوایل سالهای ۱۹۹۰ دیپلماسی مغولستان بر پر کردن خلاء سیاسی ناشی از حذف اتحاد شوروی یعنی بستنکار اصلی مغولستان و اولین همکار تجاری این کشور متمرکز شد. بنا بر بعضی برآوردها، اتحاد شوروی کمکهای اقتصادی سالانه معادل ۳۰ درصد تولید ناخالص ملی مغولستان را به این کشور اهدا می‌نمود. بیشتر کمکهای مورد نیاز از طریق شکستن وضعیت انزوای گذشته و ایجاد همکاری همه‌جانبه با ایالات متحده، ژاپن و کشورهای اروپایی پیگیری شد. عضویت مغولستان در صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و بانک توسعه آسیایی^۲ در فوریه ۱۹۹۲، قدم مهمی در جهت ارتقای پیوندها با جامعه جهانی و همگرایی بیشتر مغولستان با اقتصاد جهانی به شمار می‌رفت.

1. Ulaanbaatar

2. Asian Development Bank (ADB)

دولت بوش (پدر) مشوق همکاریهای نزدیک از طریق کشورهای توسعه یافته برای کاهش مشکلات اقتصادی مغولستان در دوران گذار بود. در ژانویه ۱۹۹۱، رئیس جمهور بوش به کنگره پیشنهاد کرد کمکهای ویژه برای اعطا به مغولستان در نظر گیرد و در مارس همانسال کنگره آمریکا اولین قطعنامه در حمایت از روند دموکراسی در این کشور را تصویب کرد. بیکر، وزیر خارجه آمریکا دو بار به مغولستان سفر کرد و به دیگر کشورها از جمله ژاپن اصرار نمود تا جامعه جهانی به طور همه جانبه مغولستان را حمایت نماید. در واقع، بیکر به عنوان موتور تبلیغ برای کمک به مغولستان در دهه ۱۹۹۰ عمل نمود.

دیدار توشیکی کایفو^۱ نخست وزیر ژاپن در اوت ۱۹۹۱ از مغولستان اولین دیدار یک رهبر کشورهای صنعتی پیشرفته از این کشور بود که الزام استوار دولت ژاپن از روند دموکراتیزه کردن مغولستان و ورود این کشور به اقتصاد بازار را نشان می دهد. ژاپن ریاست اجلاس اولین گروه حمایت از مغولستان (شامل بانک جهانی - صندوق بین المللی پول - بانک توسعه آسیایی و چهارده کشور دیگر) در تاریخ سپتامبر ۱۹۹۱ در توکیو را عهده دار بود. مشارکت نهادهای مالی و دولتی حدود ۱۵۰ میلیون دلار کمک به مغولستان را اختصاص داد که از این مقدار ۵۵ میلیون دلار کمک آن را ژاپن عهده دار شد.^(۱۲)

در پایان اکتبر ۱۹۹۱، میچل کامدسوس^۲ مدیر اجرایی صندوق بین المللی پول به مغولستان رفت و در مورد حمایت صندوق از مغولستان مذاکره کرد. مغولستان به عنوان صدوپنجاه و پنجمین کشور عضو، متعهد به رعایت مجموعه ای مشترک از الزامها برای خروج از بحران گشت. صندوق بین المللی پول متعهد به پرداخت ۳۰ میلیون دلار گردید که نیمی از آن به تحکیم توازن پرداختهای مغولستان اختصاص داده شد. این ارقام بعضی نگرانیها را در مورد توان اقتصادی کشور از بین برد و منافع دیگر نهادها و کشورهای اعطا کننده کمک را نشان می دهد. دسترسی به منابع داخلی برای بهبود اقتصادی مفید بود و باعث رشد و توسعه کشور شد.

1. Toshiki Kaifu

2. Michel Camdessus

با کسر مالی بسیار، پس اندازهای کم و نیاز به ایجاد ذخایر مبادله خارجی مساوی، جریانهایی شبکه اصلی سرمایه در سالهای دهه ۱۹۹۰ فراهم شدند. صندوق بین‌المللی پول، بانک توسعه آسیایی و بانک جهانی متفقاً با یکدیگر در جهت حمایت از تحکیم و تقویت اقتصاد کلان مغولستان و اصلاحات اقتصادی از سال ۱۹۹۱ همکاری نزدیک داشته‌اند. شش اجلاس «گروه کمک به مغولستان»^۱ تحت ریاست مشترک ژاپن و بانک جهانی در توکیو تا سال ۱۹۹۷ برگزار گردید. در اجلاس هفتم، که در ژوئن ۱۹۹۹ در مغولستان برگزار گردید توافق شد که اجلاسهای آتی تحت عنوان «اجلاسهای گروه مشورتی»^۲ با ریاست بانک جهانی برپا گردد. اجلاس هفتم با مشارکت ۲۵ کشور بعلاوه مغولستان و ۱۲ سازمان و بانک جهانی برپاگشت.

اجلاسهای «گروه کمک به مغولستان» شامل مکانیزمی مهم برای همکاری بین اهداکنندگان کمک می‌باشند. آخرین اجلاس «گروه کمک به مغولستان» موافقت نمود تا گروههای تحقیق موضوعی مختلف برای حوزه‌های حکومت‌مداری، مالی و پولی، اجتماعی، فقر مشخص نماید. اعضای این گروهها شامل نمایندگانی از دولت مغولستان، جامعه شهری، بخش خصوصی و اهداکنندگان کمک می‌باشند. اهداکنندگان کمک می‌توانند در گروههای مربوط به زمینه‌های داوطلبانه مشارکت نمایند. بانک توسعه آسیایی مسئولیت مدیریت اهدای تسهیلات برای گروه مربوط به حکومت‌مداری را به عهده دارد.

شرکای بین‌المللی مغولستان با نمایندگان «حزب انقلابی مردم مغولستان» در پاریس در می ۲۰۰۱ ملاقات و در مورد تلاشهای مجدد برای تقویت رشد و توسعه کشور و کاهش فقر مذاکره کردند. اهداکنندگان کمک الزامهایی را برای حرکت در جهت یک برنامه فراگیر برای ثبات اقتصادی در سطح کلان، وابستگی به اصلاحات بخشی و زیربنایی و استراتژیهای کاهش فقر توصیه نمودند. در این زمینه، آنها اهمیت بخش خصوصی که باعث کاهش فقر شدید و نیز نقش حساس حمایت از خدمات زیربنایی و اجتماعی را مورد تأکید قرار دادند. اهداکنندگان کمک

1. Mongolia Assistance Group (MAG)

2. Consultative Group Meetings

اهدای ۳۳۰ میلیون دلار دیگر به عنوان کمک را اعلام نموده و بر اهمیت همکاری برای افزایش کمک نیز پافشاری نمودند.^(۱۳)

همکاری اقتصادی از طریق نهاد «کمک رسمی برای توسعه»^۱ از طرف ژاپن به مغولستان از سال ۱۹۹۱ به سرعت گسترش یافت که تقریباً $\frac{۱}{۳}$ کمک نهایی تمامی اهداکنندگان کمک را شامل می‌گردد. همچنین، ژاپن نقش رهبری در ایجاد چارچوبی برای فراهم نمودن کمک به مغولستان ایفا کرد. کمک اقتصادی ژاپن به مغولستان در سطح دولتی به سه شکل صورت می‌گیرد: اعانات، وام‌های ODA و همکاریهای فنی.

براساس اظهار ماروهیتو هانادا^۲ سفیر سابق ژاپن، سنگینی و بار کمکهای ژاپن به مغولستان از کمکهای انساندوستانه و اضطراری به بخش اصلی‌تر و بلندمدت‌تر چون روندهای اصلاحی که می‌توانند جامعه‌ای باثبات، غالب بر اختلال اجتماعی و اقتصادی و ایجادکننده فرصتهای جدید شغلی و صنعتی را بنیان نهند سوق داده شده‌اند.

همزمان، وی عقیده دارد که کمک خارجی به تنهایی قادر نیست کشور را از وضعیت بحرانی رها سازد. کمک تنها، ایجاد یک اقتصاد و جامعه متکی به خود را تقویت می‌نماید. او از رهبری مغولستان می‌خواهد تا در مورد اولویتهای کمک خارجی با ملاحظه دقیق موقعیت کشور و منافع مختلف داخلی مطالعه نموده و تصمیم بگیرند.^(۱۴)

براساس گفتگوهای سیاسی بین ژاپن و مغولستان، در سطح هیأت‌های عالی‌رتبه از مقامات اقتصادی و همکاری فنی ژاپن با مغولستان در مارس ۱۹۹۷، ژاپن موافقت کرده است اولویت را به چهار زمینه زیر اختصاص دهد:

۱- ایجاد ساختار اقتصادی و شرایط در حال ترفیع برای ارتقای صنعت (نوسازی ساختاری، از جمله انرژی، حمل و نقل و ارتباطات)؛

1. Official Development Assistance (ODA)

2. Marohito Hanada

- ۲- حمایت معنوی و فکری از رشد و توسعه منابع انسانی برای انتقال به اقتصاد بازار؛
- ۳- تحرک دوباره صنعت پرواربندی و کشاورزی؛
- ۴- حمایت از «نیازهای اولیه انسانی»^۱ شامل آموزش، درمان، خدمات پزشکی و آب سالم.

طی دیدار «انخبایار»^۲ نخست وزیر مغولستان از ژاپن در فوریه ۲۰۰۱، دو کشور موافقت کردند که با تأکید بیشتر بر موضوع محیط زیست بعلاوه چهار اولویت ذکر شده در بالا را دنبال نمایند. به لحاظ همکاری اقتصادی، طرفین اسنادی در مورد شروط و قیود وامهای نهاد ژاپنی «کمک رسمی برای توسعه» جهت نوسازی طرح چهارمین نیروگاه حرارتی تولید برق در اولان باتور (فاز ۲) و عرضه دائم نیروی برق در مغولستان امضا نمودند.

مغولستان در فوریه ۱۹۹۰ عضو بانک توسعه آسیایی شد. بانک توسعه آسیایی در سال ۲۰۰۰ توافقنامه مبارزه مشترک با فقر را با مغولستان امضا نمود. بر مبنای محتوای این موافقتنامه، مغولستان براساس آموزشهای فراگرفته طی دوره ۱۹۹۹-۱۹۹۴ اقدامات لازم را انجام می‌دهد. بانک توسعه آسیایی در می سال ۲۰۰۰ «استراتژی عملیاتی کشوری»^۳ جدید خود را برای دوره ۲۰۰۵-۲۰۰۰ تدوین نمود.

«استراتژی عملیاتی کشوری» جدید بر تشویق رشد اقتصادی و مبارزه با فقر از طریق اعمال مکانیزم جدید توسعه به واسطه سرمایه گذاری بخش عمومی در زمینه‌های زیربنایی و دعوت بخش خصوصی به فعالیت گسترده متمرکز است. بانک توسعه آسیایی بطور دائم عملیات خود را بر پنج بخش کانونی: امور پولی مالی، بخش عمومی، بخش اجتماعی، کشاورزی و توسعه شهری متمرکز نمود. (۱۵)

علاوه بر فراهم نمودن وام، بانک توسعه آسیایی فعالانه گفتگوهای سازنده خود را با

1. Basic Human Needs (BHN)

2. Enkhbayar

3. Country Operational Strategy (COS)

دولت مغولستان ادامه می‌دهد به ویژه با عنایت خاص به تداوم اصلاحات در زمینه‌های:

- ۱- ارتقای حکومت‌مداری از طریق شکل دادن سیاستهای مؤثر و ایجاد نهادهای کارا؛
- ۲- مدیریت بخش عمومی و امور مالی که اساسی مستحکم برای مدیریت کلان اقتصادی مؤثر بنیان می‌نهد؛
- ۳- بخش مالی، به ویژه سیستم بانکی برای فراهم نمودن خدمات مالی که شدیداً به افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و کارایی تولید نیاز داشت.

مغولستان در فوریه ۱۹۹۱ عضو بانک جهانی شد. در پی شوکهای داخلی در سالهای ۱۹۹۰-۱۹۸۹ پس از کاهش کمک شوروی و فروپاشی «شورای همکاری اقتصادی دوجانبه»^۱، «انجمن توسعه بین‌المللی»^۲ برنامه‌ای را جهت توازن پرداختها و کمک فنی به مدیریت اقتصادی پیشنهاد کرد. رئیس «انجمن توسعه بین‌المللی» حوزه کاری خود را در جهت تقویت فقر، بازسازی ساختارها و اصلاحات زیربنایی ابتدا در بخشهای مالی و سرمایه‌ای گسترش داده است. «انجمن توسعه بین‌المللی» ۲۷۲ میلیون دلار را برای پروژه‌های گوناگون اختصاص داده و تا تاریخ مارس ۲۰۰۱ در مجموع ۱۵۰ میلیون دلار هزینه شده است. برنامه سالیانه وام بطور متوسط معادل ۲۵ تا ۳۰ میلیون دلار به اجرا درآمد.^(۱۶)

معاون آسیای شرقی و اقیانوس آرام بانک جهانی، جمال الدین کاسوم^۳، در مارس ۲۰۰۱ برای اعلام الزام به حمایت قوی و مداوم از مغولستان در انتقال به اقتصاد بازار به مغولستان آمد. هدف استراتژی اعطای کمکهای جدید به کشور، کاهش فقر در سالهای ۲۰۰۴-۲۰۰۱ بود که در واقع مأموریت اصلی بانک جهانی محسوب می‌گردید. همچنین، جمال الدین کاسوم دولت مغولستان را به تداوم اقدامات خارج از جامعه شهری، شامل: وسایل

1. The Council for Mutual Economic Assistance
2. International Development Association (IDA)
3. Jamal-ud-din Kassum

ارتباط جمعی، سازمانهای غیردولتی و دیگر اعطاکنندگان کمک برای فراهم نمودن دیدگاههای گوناگون و ایجاد تفاهم در مورد تصمیمات سیاست خارجی تشویق و ترغیب کرد.^(۱۷)

دفتر بانک جهانی در مغولستان در همکاری با پارلمان مغولستان و IFC اولین میزگرد بحث در مورد توسعه بخش خصوصی در سپتامبر ۲۰۰۱ در اولان باتور را سازمان داد. هدف آن مذاکره در مورد راههای ارتقای فضای جامعه برای توسعه بخش خصوصی و رشد در مغولستان بود، همچنین، گفتگوهایی حول مشکلات بخش خصوصی با نمایندگان دولت انجام گرفت. بانک جهانی نیز در صدد بود چنین مباحثی را دوبار در هر سال با دولت و شرکتهای خصوصی داشته باشد. پارلمان مغولستان موافقت کرد تا گروه کاری از طریق برپایی کمیته سیاست اقتصادی برای تعدیل مالیات بنیاد نهاد.^(۱۸)

اگرچه ژاپن، بانک جهانی و بانک توسعه آسیایی اعطاکنندگان کمک را رهبری می نمایند ولی اهمیت نقش صندوق بین المللی پول را به عنوان یک تصمیم گیر مهم از طرف اعطاکنندگان کمک به مغولستان نیز باید مورد نظر داشت. صندوق بین المللی پول از نزدیک با دولت مغولستان برای انجام بسیاری از اصلاحات کلیدی در موعد مقرر و تعیین مشروح چارچوبهای اقتصاد کلان از جمله سیاست مالی، پولی و بودجه همکاری کرد. کمک مالی ارائه شده به مغولستان از طرف صندوق بین المللی پول برای افزایش پس اندازهای بین المللی مغولستان، ثابت نمودن نرخ ارز مغولستان و تداوم پرداخت برای واردات بدون اعمال محدودیتهای تجاری یا کنترل سرمایه صورت پذیرفت. وامهای صندوق بین المللی پول معمولاً با موافقتنامه ای تصریح می نماید شرایط کشور برای دریافت وام باید قابل قبول باشد.

اقدامات ابتکاری که از طرف صندوق بین المللی پول و از طریق وامهای ESAF بین سالهای ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۶ عملی شدند شامل آزادسازی قیمتها و دستمزدها، کاهش محدودیتهای در واردات، خصوصی نمودن بعضی از بنگاههای اقتصادی دولت، ایجاد یک نظام بانکی بازرگانی، تقلیل کنترل سرمایهها و معرفی نظام نرخ برابری ارز به صورت شناور بودند. بویژه تورم که در

دهه قبل به ۳۰۰ درصد رسیده بود طی سالهای ۱۹۹۶-۱۹۹۵ به حدود ۵۰ درصد رسید. صندوق بین‌المللی پول یک وام سه ساله برای مغولستان به مبلغ ۴۵ میلیون دلار از تاریخ ژولای ۱۹۹۷ زیر نظر ESAF به منظور حمایت از برنامه‌های اقتصادی دولت طی سالهای ۲۰۰۰-۱۹۹۷ تصویب نمود.^(۱۹) اولین سال برنامه صندوق بین‌المللی پول با فعالیتهای اولین دولت ائتلاف دموکراتیک به رهبری نخست وزیر «انخزیخان»^۱ همزمان گشت. بنابه نظر صندوق بین‌المللی پول، اجرای اقتصاد کلان براساس اولین موافقنامه سالانه از میزان اهداف برنامه‌ریزی شده و انتظارات تجاوز نمود. لذا، به واسطه دوره‌های مطلوب تجاری و برنامه‌های اصلاحات پرشتاب دولت، صادرات مغولستان در سالهای ۱۹۹۷، ۳۴ درصد رشد داشته که باعث ۶۷ درصد افزایش در پس‌اندازهای بین‌المللی مغولستان گشت.

بنابراین، اجرای اقتصاد کلان در نیمه اول سال ۱۹۹۸ روبه زوال گذاشت بطوری که مغولستان با شوک بازرگانی و تشویش سیاسی داخلی مهم مواجه گردید. قیمت‌های کالاهای اصلی صادراتی از جمله مس، طلا و شال کشمیری بسیار سقوط کردند که در نتیجه در دوره‌هایی از شوک اقتصادی ۹ درصد تولید ناخالص ملی را شامل شد.

متأسفانه، دولت مغولستان دچار آشفتگی گردید و پس از سه بار تغییر دولت در سال ۱۹۹۸ منجر به روی کار آمدن یک دولت ناتوان در کنترل اوضاع گشت. مجموعه‌ای از اقدامات اصلاحی با صندوق بین‌المللی پول مورد توافق قرار گرفت اما تا سپتامبر ۱۹۹۸ عملی نشد.

صندوق بین‌المللی پول در ۱۶ ژوئن ۱۹۹۹ از سرگیری برنامه حمایتی ESAF را تصویب کرد و از بازگشت محیط آرام سیاسی که شرایط مناسب برای تعدیل و تصحیح کامل دوره‌های شوک بازرگانی و بالمآل رشد بخش خصوصی فراهم می‌آورد استقبال نمود.^(۲۰) در نتیجه، ژاپن و بانک جهانی جهت تشکیل جلسه اجلاس هفتم MAG در ۲۱ و ۲۲ ژوئن ۱۹۹۹ در اولان باتور موافقت کردند و کشورهای اعطاکننده کمک متعهد به تأمین ۳۲۰ میلیون دلار برای ۱۸ ماه آتی

1. M. Enkhsia Khan

شدند. بنابراین، دولت مغولستان در سپتامبر ۱۹۹۹ از صندوق بین‌المللی پول تقاضا کرد که روشهای آسانتر و منعطف‌تری در مواجهه با مغولستان اختیار نماید و شرایطی را اعمال نماید که بسیار خشک یا غیرعادی باشد.^(۲۱) هیأت مدیره صندوق بین‌المللی پول اولین دیدگاه خود در رابطه با موافقتنامه مذکور در آغاز سال ۲۰۰۰ را اعلام و وام بعدی را تصویب نمود.

در رابطه با کمک به دولت مغولستان چه امری اشتباه عملی شد؟ بر طبق گزارش صندوق بین‌المللی پول، اجرای سیاست کلان اقتصادی طی نیمه اول سال ۲۰۰۰ و برپایی انتخابات پارلمانی ژوئن دچار لغزش و وقفه شد. ائتلاف دموکراتیک قادر نبود که تصویب پارلمانی را جهت بعضی اقدامات اصلاحی بویژه در زمینه خصوصی‌سازی بنگاههای اقتصادی دولت بدست آورد. این بنگاهها عبارت بودند از: شرکت واردات نفت مغولستان^۱، شال و کشمیر گوبی^۲، بانک توسعه و تجارت^۳ و غیره. دوره زمانی اتمام دومین مرحله قرارداد در اواسط ژوئن ۲۰۰۰ سپری شد و دوره تعهد در ۲۹ ژولای ۲۰۰۰ منقضی گشت.

درس‌گزنده ائتلاف دموکراتیک طی سالهای ۲۰۰۰-۱۹۹۸ نوعی از «شکاک، بدبینی و رنجش اعطاکننده کمک» را در پی داشت که این عبارت توسط لاپورتا^۴ سفیر سابق ایالات متحده مطرح گشت. او در اواخر سال ۲۰۰۰ نوشت: «نوعی نگرانی است که کمک خارجی با کارایی کامل در مغولستان مورد استفاده قرار نمی‌گیرد و بنابراین کشور همچنان وابسته به اعطای کمک باقی می‌ماند. اظهاریه سیاسی مانع تصویب اصلاحات سیاسی و اقتصادی مهم از طرف پارلمان در دو سال گذشته شده و شکاک، بدبینی و رنجش اعطاکننده کمک را فراهم نموده است. یک نگرانی کشورهای اعطاکننده کمک این می‌باشد که مغولستان ممکن است اصلاحات اقتصادی را کند نموده و دولت دوباره سیاستهای سوسیالیستی و کنترل تولید را در پیش گیرد، بجای اینکه مغولستان در اقتصاد جهانی به رقابت بپردازد.»^(۲۲)

1. Neft Import Concern

2. Gobi Cashmere

3. The Trade and Development Bank

4. A. La Porta

یکی از موفقیت‌های حکومت «نامبارین انخبایار»^۱ که در ژوئن ۲۰۰۰ قدرت را بدست گرفت این بود که اعتماد جامعه کمک کننده به مغولستان را دوباره جلب نمود و با مذاکره موفقیت‌آمیز برنامه آنان را برای سه سال بعد در جهت کاهش فقر و افزایش تسهیلات تداوم بخشید.

صندوق بین‌المللی پول، سوالات روشنی را مطرح نمود: آیا حکومت جدید ثبات و زمینه‌های مطلوب همزمان با شفافیت و پاسخگویی فراهم می‌آورد تا این شرایط اجازه دهد سرمایه‌گذاری افزایش یابد، خصوصی سازی بنگاههای بزرگ عملی شود و محیط مناسب برای رشد اقتصادی متداوم آماده گردد؟ چگونه حکومت وعده‌های انتخاباتی خود را چون: سه برابر نمودن حداقل دستمزد، دوبرابر کردن حقوق کارکنان بخش عمومی، دوبرابر نمودن حقوق بازنشستگی و پاداشها از یکطرف و کاهش مالیات شرکتها تا ۳۰ درصد به ویژه با واقعیت سخت کسر بودجه بسیار، ظهور فقر و افزایش بیکاری از طرف دیگر جامعه عمل می‌پوشاند؟ این چالش اساسی در مقابل «حزب انقلابی مردم مغولستان» بود.

طی اولین سال حکومت، دولت «حزب انقلابی مردم مغولستان» متعهد به اجرای طرحی اساسی برای تسریع توسعه و کاهش فقر گشت. اجلاس اهداکنندگان کمک (پاریس، می ۲۰۰۱) اعتماد اهداکنندگان کمک خارجی را چنان اعاده نمود که آنها کمک و وام تا ۳۳۰ میلیون دلار به مغولستان را قول دادند. خصوصی سازی نقش مهمی در ایجاد درآمد برای دولت ایفا می‌نماید و مزایده‌های بین‌المللی برای خصوصی نمودن شرکتهای اصلی با ارزش از جمله "NIC"، "MIAT"، «بانک توسعه و تجارت» و «کشمیر گوبی» اعلام شده بودند. یک روزنامه انگلیسی زبان، مونگول مسنجر^۲، نوشت که «بازده‌های اصلی فعالیت موفقیت‌آمیز حکومت، وضعیت سیاسی باثبات و سیاست واحد نهادهای دولتی است».^(۲۳)

در اول اکتبر ۲۰۰۱، صندوق بین‌المللی پول یک موافقتنامه سه ساله برای مغولستان به

1. Nambariin Enkhbayar

2. Mongol Messenger

تصویب رساند که برطبق آن ۳۷ میلیون دلار به منظور کاهش فقر و تسهیلات توسعه و رشد به این کشور اعطا شد. صندوق بین‌المللی پول تأکید کرد که استراتژی حکومت برای کوتاه‌مدت باید جاه‌طلبانه باشد ولی در عین حال تلاشهای جدی برای کاهش تدریجی بار بدهی عمومی صورت گیرد و همزمان نیازهای اجتماعی کشور فراهم گردد. صندوق بین‌المللی پول نیز راجع به بار بدهی سنگین خارجی مغولستان و آسیب‌پذیری دوره‌های تجاری و شوکها توصیه‌هایی نمود. برنامه شتابان خصوصی شدن و اصلاحات در بخش انرژی به موضوع فوق بازمی‌گردد. براساس هشدار صندوق بین‌المللی پول: «حمایت سیاسی داخلی شدید و تداوم کمک مساعدت‌کنندگان مالی در اجرای مطلوب برنامه‌ها اهمیت اساسی دارد.» (۲۴)

همانطور که در بالا ذکر شد جامعه اعطاکنندگان کمک به مغولستان تبدیل به عاملی مهم در سیاستهای داخلی مغولستان شده و تأثیرش تا چگونگی سیاست کلان اقتصادی این کشور می‌باشد. اعطاکنندگان کمک در جهت دموکراتیزه کردن بیشتر و حکومت‌مداری شایسته و شفافیت امور به دولت فشار اعمال می‌نمایند. مباحث جلسات گروههای مربوط به موضوعات مختلف از جمله حکومت‌مداری، بخش خصوصی و فقر راجع به ارتقای مناسب سیاستهای مبارزه با فساد، اجرای قانون، خصوصی‌سازی بخشهای دولتی، اصلاحات بخش انرژی، بانکداری (که بهترین وسیله برای دریافت کمکهای جدید می‌باشند) توصیه‌های بسیاری می‌نمایند. جلسات سالانه گروه کمک به مغولستان هنوز به یک اجلاس وسیع و صریح راجع به نفوذ و تنش مربوط به رقابت بین‌المللی و اهداف ملی منجر نشده است.

۴. نتیجه‌گیری

دستور کار اصلاحات داخلی در مغولستان اغلب بر اعتبار و حمایت جامعه اعطاکنندگان کمک خارجی متکی بود. تعهد اعطاکنندگان کمک به انتقال مغولستان به اقتصاد بازار طی تحولات سیاسی سالهای ۱۹۹۰ مغولستان با دوره‌های ثبات و بی‌ثباتی مواجه گشت. دوره ثبات

۱۹۹۶-۱۹۹۲ بیشتر با حکومت «حزب انقلابی مردم مغولستان» سپری شد و دوره آشفتگی یعنی سالهای ۲۰۰۰-۱۹۹۶ را ائتلاف دموکراتیک حکومت کرد. دو حکومت ادعا نمودند که از اعتبار و حمایت اعطاکنندگان کمک خارجی بسیار بهره بردند. هر دو جناح معتقدند که عزم راسخ و اراده استوار آنها برای اجرای دستور کار اصلاحات، تضمینی برای تداوم ارسال کمک می‌باشد.

در آینده نزدیک برای جمهوری مغولستان چه روی می‌دهد؟ چهارمین انتخابات پارلمانی بر مبنای قانون اساسی مصوب سال ۱۹۹۲ در ژوئن ۲۰۰۴ برگزار می‌گردد. اعضای «حزب انقلابی مردم مغولستان» ممکن است دوباره پیروز گردند چنانچه بتوانند وعده‌های انتخاباتی راجع به ثبات و استانداردهای عالی زندگی را محقق گردانند. حزب دموکراتیک جدید نیز می‌تواند چون سال ۱۹۹۶ پیروز شود اگر قادر باشد نیروهای اپوزیسیون پراکنده را متحد و برنامه‌های جایگزین بهتری را نسبت به حزب رقیب پیشنهاد نماید. تحولات در سالهای ۲۰۰۳-۲۰۰۰ و تغییر دیدگاه رأی‌دهندگان برای چشم‌اندازهای آینده قاطع و تعیین کننده خواهند بود.

شرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۱- بازدیدهای دولتی: ۲۰۰۱-۱۹۹۶

وزیر امور خارجه	نخست وزیر	رئیس «مجمع بزرگ دولتی»	رئیس جمهور مغولستان	سال بازدید
عمان، امارات متحده عربی، مصر، کویت، اسرائیل	-	-	فرانسه، یونان، انگلستان	۱۹۹۶
چین، ژاپن، آلمان، دانمارک لوگزامبورگ	لوگزامبورگ، سوئیس، ژاپن	لهستان، آلمان، روسیه، فنلاند، نروژ، سوئد	اندونزی، زلاندنو، استرالیا	۱۹۹۷
کره جنوبی، ژاپن، کانادا	مجارستان	کانادا، ویتنام، لائوس، هند	چین، قزاقستان، کویت، ترکیه، ژاپن	۱۹۹۸
ژاپن، روسیه، آلمان، سوئیس	کره جنوبی و کره شمالی، چین	ژاپن، مجارستان	قرقیزستان، هلند، چک، لهستان، روسیه	۱۹۹۹
نروژ، سوئد، فنلاند، آمریکا چین	انگلستان، ژاپن	چین، کره جنوبی	اکسپو ۲۰۰۰ (هانور آلمان)، ایتالیا، واتیکان بلغارستان، فیلیپین	۲۰۰۰
ژاپن، آمریکا، روسیه	ژاپن، آمریکا	-	کره جنوبی، سنگاپور، هند، نپال امارات متحده عربی	۲۰۰۱

منبع: کتاب آبی سیاست خارجی. اولان باتور: انتشارات آدمون، ۲۰۰۰ و گزارشهای مطبوعات مغولستان

جدول شماره ۲- کمکهای ژاپن به مغولستان (پرداختهای خالص - میلیون دلار)

صورت سالنامه	وامهای ODA	کمکهای اعطایی	همکاریهای فنی	مجموع	رتبه کمکهای ژاپن
۱۹۹۸	۳۴	۳۸	۲۱	۹۴	پانزدهمین
جمع آوری شده طی ۱۹۹۸	۱۵۳	۳۰۰	۱۴۹	۶۰۲	سی و دومین

<http://www.mfa.go.jp/policy/oda/summary/1991/ref-02.html>

منبع:

جدول شماره ۳- وام بانک توسعه آسیایی به مغولستان

بخش	تعداد وامها	میزان وام (میلیون دلار)	درصد
حمل و نقل و ارتباطات	۵	۱۳۴/۵	۲۸/۷
انرژی	۴	۹۳/۸	۲۰
کشاورزی و منابع طبیعی	۵	۶۴/۹	۱۳/۸
صنعت و منابع معدنی (غیرسوختی)	۲	۶۰	۱۲/۸
مالی	۳	۵۳	۱۱/۳
امور زیربنایی اجتماعی	۵	۳۸/۲	۸/۱
دیگر زمینهها	۱	۲۵	۵/۳
جمع	۲۵	۴۶۹/۴	۱۰۰

<http://www.adb.org>

منبع: صفحه رویدادها: مغولستان و بانک توسعه آسیایی

جدول شماره ۴- بانک جهانی: وامهای مصوب و پرداختها به مغولستان طی ۲۰۰۱-۱۹۹۲

(میلیون دلار)

پرداختهای اعتباری	وامهای مصوب	سال مالی
۱۵/۶	۳۵	۱۹۹۲
۱۲/۷	۰	۱۹۹۳
۱۵/۲	۵۰	۱۹۹۴
۸/۴	۰	۱۹۹۵
۱۱/۹	۴۵	۱۹۹۶
۱۱/۸	۱۲	۱۹۹۷
۳۴/۶	۲۱/۷	۱۹۹۸
۱۶	۱۲	۱۹۹۹
۱۳/۳	۳۲	۲۰۰۰

منبع: آمارهای بانک جهانی

شعبه پژوهش‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

یادداشت‌ها:

۱. تام گینسبرگ (Tom Ginsburg) می‌نویسد که دو عامل به «حزب انقلابی مردم مغولستان» برای تداوم رهبری طی سال ۱۹۹۶ کمک کرد: اول، به رغم نشان ایدئولوژیک، MPRP یک حزب ناسیونالیست بود و به آسانی توانست درهای سیاست خارجی را بگشاید. از نظر داخلی، MPRP قدرت را به گروه جوانتری از تکنوکراتها که وابسته به گروه کوچک نخبگان مدرن مغولستان بودند واگذار کرد، اینان سوابقی از جمله تجربیاتی صوری در بلوک شوروی داشتند. مراجعه شود به:

Tom Ginsburg, *Mongolia in the Twentieth Century: Landlocked Cosmopolitan* (M.E. Sharpe, 1999), pp 267-268.

۲. برای اطلاعات بیشتر راجع به روندهای اصلاحی قانون اساسی مراجعه شود به:

Tom Ginsburg and Gombosuren Ganzorig, "Constitutional Reform and Human Rights", in Ole Bruun and Ole Odgaard, eds, *Mongolia in Transition: Old Patterns and New Challenges* (Curzon Press, 1996), pp 147-164.

3. H. Hulan, "Mongolia's new Constitutional Regime: Institutional Tensions and Political Consequences", *The Mongolian Journal of International Affairs*, No 3, 1996, p 47.

4. *Mongol Ulsyn Undsen Khuul* (The Constitution of Mongolia) (Ulaanbaatar, 1992), ch 3, Article 25.

5. Ibid, Articles 30, 31, 33.

6. Ibid, Article 38.

7. Sheldon R. Severinghaus, "Mongolia in 1998 and 1999", *The Asian Survey*, Vol 40, No 1, January / February 2000, pp 132-134.

8. "The Concept of Foreign Policy", *The Mongolian Journal of International Affairs*, No 2, 1995, pp 70-78.

۹. برای اطلاعات بیشتر راجع به این پیشنهاد ابتکاری مراجعه شود به:

J. Enkhsaikhan, "Mongolia's Nuclear-weapon-free Status: Concept and Practice", *Asian Survey*, March/April 2000, pp 342-359.

10. *Defense White Paper*, 2nd edn (Ulaanbaatar: Ministry of Defense, 2001), pp 56-57.

11. *Nezavisimaia Gazeta*, 14 November 2000.

12. Ts. Batbayar, "Mongolia in 1991: the first Year of the Reform", *Ts. Batbayar, Essays on Mongolia, China, and Japan* (Ulaanbaatar: Mongolian Center for Scientific and Technological Information, 1996), pp 19-21.

۱۳. اجلاس گروه مشورتی مغولستان
"Development Partners Affirm Support for Poverty Reduction",
<http://www.worldbank.org>.
۱۴. سخنرانی ماروهیتو هانادا سفیر ژاپن در مغولستان در کنفرانس «دهمین سالگرد بنیاد آسیایی برنامه کمک به مغولستان» برپا شده در ۱۳ سپتامبر ۲۰۰۰ در اولان باتور:
<http://www.eojmongolia.mn>.
۱۵. مغولستان و بانک توسعه آسیایی:
<http://www.adb.org>.
۱۶. خلاصه دیدگاههای «انجمن توسعه بین‌المللی» در مورد پروژه‌های سرمایه‌گذاری شده:
<http://www.worldbank.org>.
۱۷. بانک جهانی حمایت استوار خود را از مرحله گذار مغولستان اعلام می‌نماید:
<http://www.worldbank.org>.
۱۸. مباحث مشترک پارلمان مغولستان، بانک جهانی و IFC در مورد گسترش بخش خصوصی در مغولستان، ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱:
<http://www.worldbank.org>.
۱۹. بیانیه مطبوعاتی:
No 97/36, "IMF Approves three-Year ESAF Loan for Mongolia": <http://www.imf.org>.
۲۰. خلاصه اخبار:
No 99/32, "IMF Executive Board Approves Mongolia's Second annual Program under ESAF": <http://www.imf.org>.
۲۱. بیانیه مطبوعاتی:
No 11, September 1999, "Statement by Yansanjav Ochirsukh, Governor of the Bank for Mongolia, at the joint annual Discussion": <http://www.imf.org>.
22. Alphonse La Porta and Andrew J. Critchfield, "U.S. - Mongolian Relations: Two Years of progress", *The Mongolian Journal of International Affairs*, No 7, 2000, pp 7-8.
23. *Mongol Messenger*, 1 August 2001.
۲۴. بیانیه مطبوعاتی:
No. 01/42, "IMF Approves US\$37 million PRGF Arrangement for Mongolia",
<http://www.imf.org>.